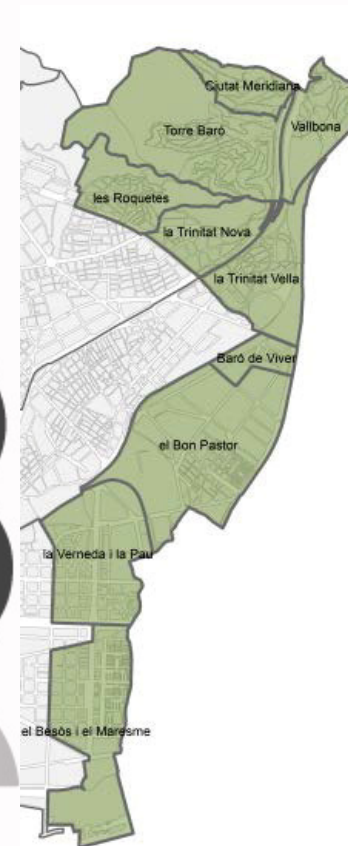

B-Mincome = Avaluació

Lluís Torrens. Drets Socials.
Ajuntament de Barcelona

Jornada d'Avaluació de polítiques i
serveis municipals

23 de Gener de 2019

B-Mincome Introducció i objectius

B-MINCOME és un projecte europeu (primera convocatòria de *Urban Innovative Actions*) de lluita contra la pobresa i l'exclusió a zones desfavorides dels barris de l'**Eix Besòs** en base a:

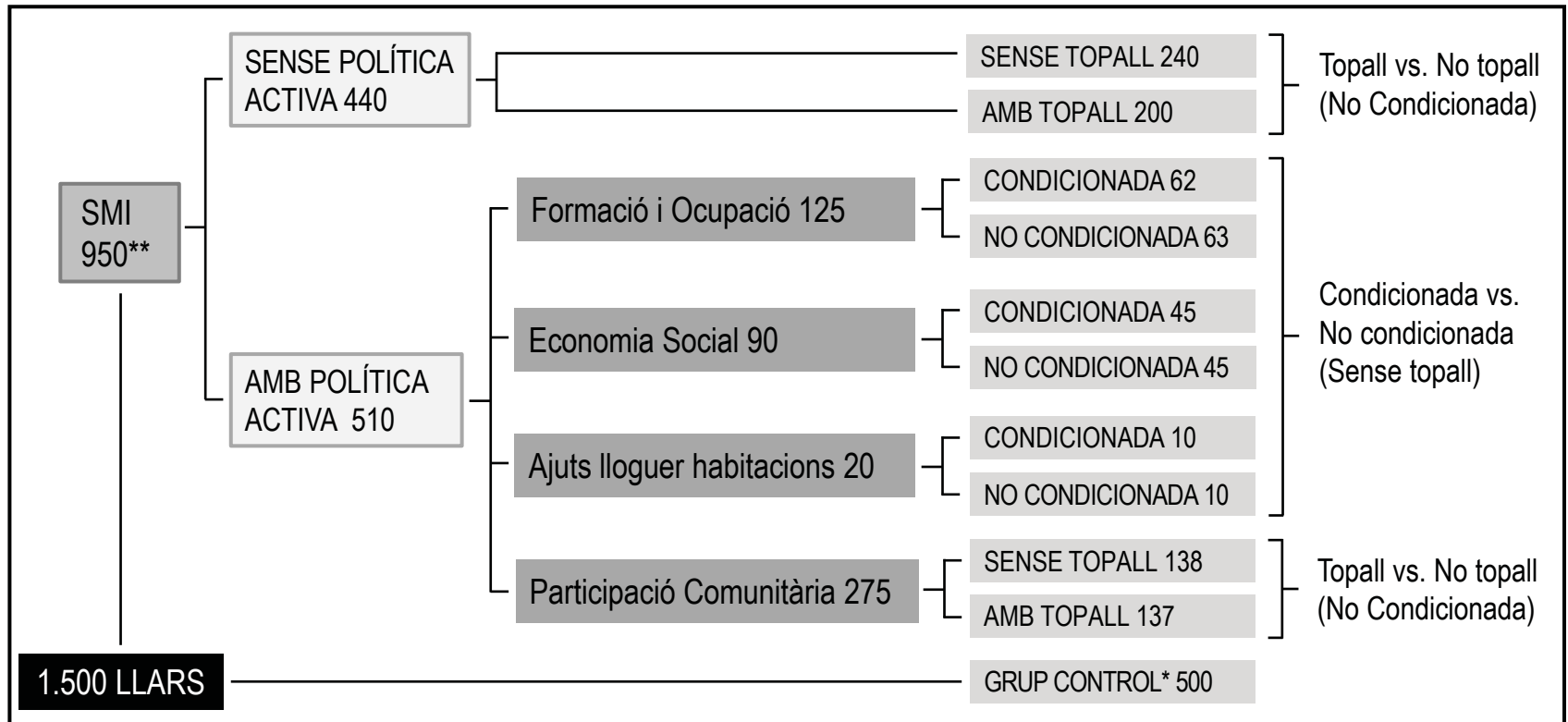
- 1. Implementar un Suport Municipal d'Inclusió (SMI)** monetari que complementi els ingressos de les llars en situació de pobresa. Fins a **1.000 famílies** rebran el SMI (finançat per l'Ajuntament de Barcelona durant 2 anys). El SMI s'aplica en diferents modalitats (condicionalitat / limitació s/n)
- 2. Combinar SMI amb 4 polítiques públiques actives** amb impacte al territori.
- 3. Apoderar** els i les residents de la zona per a que plantegin les seves **estratègies de sortida de la pobresa i enfortir l'acció comunitària** local (reflexió des de la base i co-creació de polítiques públiques).
- 4. Testejar un futur Suport Municipal com a eina d'inclusió i la seva interrelació amb la nova Renda Garantida de Ciutadania**

Àrees i Organismes municipals: Drets Socials, IMSS, Barcelona Activa, CEB, Habitatge, Dir. Economia Cooperativa Social i Solidària, Dir. Acció Comunitària, ASPB, Districtes i Pla de Barris.

Partners: The Young Foundation, Novact, Ivàlua, IGOP-UAB i UPC.

Altres: Entitats del tercer sector per a la co-producció de les polítiques actives

Disseny dels grups de tractament i modalitats de SMI

* Grup Control: format per famílies similars a les participants participants d'altres serveis municipals

AMB CONDICIONALITAT

La recepció de l'ajut econòmic està condicionat a la participació obligatòria en una de les quatre polítiques actives d'inclusió.

SENSE CONDICIONALITAT

La percepció de l'ajut econòmic no està condicionat a la participació obligatòria en cap de les quatre polítiques actives d'inclusió.

AMB LIMITACIONS

La variació en els ingressos addicionals de la llar comportarà la modificació en la mateixa quantitat de l'ajut econòmic, fins a extingir-se si s'escau.

SENSE LIMITACIONS

Els ingressos addicionals generats per la llar només reduiran l'ajut econòmic parcialment.

**3.761 persones reben el SMI, 56 % dones. El 84% dels titulars són dones. 34 països

Valors i innovacions del projecte

- Comparar **diferents polítiques actives i passives** integrades per primera vegada i totes amb impacte al territori. Crear un **ecosistema d'innovació** de lluita contra la pobresa.
- SMI **com a dret social facilitador** d'itineraris de sortida de la pobresa: assegura un **ingrés mínim** i amplia la **llibertat d'acció** de les persones vulnerables, abandonant la perspectiva paternalista, millorant les seves capacitats per a prendre decisions i desenvolupar estratègies pròpies i reduir la seva dependència dels serveis socials.
- **Investigació etnogràfica i participativa** per comprendre les motivacions, valors i relats de les persones perceptores i de com pot servir de palanca per a la creació de relacions comunitàries. Co-disseny de les polítiques actives.
- Implementar una **moneda ciutadana** (25% del SMI) per activar del teixit comercial local i enfortir les relacions comunitàries (REC llençat el Setembre 2018).
- **Serveis socials 2.0**

Model de gestió i acompanyament a les llars

- Nova **oficina de gestió** de prestacions (Aragó, 344) reforçada. Reducció decisiva de la burocratització de les tasques dels treballadors i treballadores socials.
- Equip de 6 **treballadors/es socials al territori** per atendre les llars participants al llarg del projecte.
- Nou **model de comunicació** amb les persones usuàries mitjançant **app mòbil** (cita prèvia, informació rellevant bidireccional, enquestes, seguiment no intrusiu, moneda social i altres avantatges, justificació de despeses...).
- Nou **simulador** en el web per calcular ajuts.
- **Curs d'educació econòmica**
- **Sessions participatives (etnogràfiques)** per comprendre les motivacions, valors i relats de les persones perceptores i de com pot servir per a la creació de relacions comunitàries
- Projecte de big data per explotar al màxim la informació ja disponible i la que es generi.

Hipòtesis i avaluació dels resultats esperats

Què esperem?

- Que el SMI asseguri un ingrés mínim a les llars i ampliï la seva **llibertat d'acció** millorant les seves capacitats per a prendre decisions i desenvolupar estratègies pròpies que les ajudin a **sortir** de l'actual situació de vulnerabilitat.
- Que les persones perceptores **guanyin autonomia** i disposin de millor recursos, **no només al llarg del pilot, sinó sobre tot, un cop finalitzat aquest**. Que el 2020 estiguin en **millors condicions per generar recursos per ells/elles mateixes**.
- Contribuir a **abandonar una perspectiva paternalista, invertint drets i obligacions**, tot reduint la dependència de les persones participants dels ajuts i recursos tant públics com privats.

Hipòtesis i avaluació dels resultats esperats

Hipòtesis a respondre en relació al conjunt de la política del SMI:

1. Són efectius els diferents models de SMI en comparació amb *statu quo*?
2. És més efectiu un SMI amb política activa per reduir l'exclusió sociolaboral?
3. És més efectiu un SMI amb política activa condicionada per reduir l'exclusió?
4. És més efectiu un SMI que no limiti la generació d'ingressos?
5. Són efectius els PO acompanyats d'un SMI?

Hipòtesis en relació al model de SMI aplicat:

1. En quin grau una política de transferència **de renda incondicional desincentiva el comportament laboral del perceptor?**

Quins altres comportaments poden modificar-se amb la incondicionalitat (consum, salut, habitatge, educació, empenedoria, etc.)?

2. En quin grau la modalitat amb topall genera **“trampes de la pobresa” i desincentiva buscar altres fonts d'ingressos?**

Quin grau d'independència assoleix el perceptor d'una política de transferència de renda limitada respecte de la seva necessitat de percebre altres ajudes (monetàries o en espècies) públiques i/o provades?

Què volem respondre?

Volem fer una anàlisi comparativa de combinar SMI i polítiques actives per millorar **l'eficàcia** (resultats assolits) i **l'eficiència** (reducció de costos) dels serveis de benestar i inclusió social. Mesura del retorn econòmic i social (ROI i SROI) del SMI i les polítiques actives.

Sobre què volem mesurar l'eficàcia i l'eficiència (cost-efectivitat)?

- Comportament i preparació laboral, reinserció laboral, emprenedoria, autoocupació.
- Educació i formació.
- Estabilitat de l'habitatge.
- Inseguretat alimentària i privacions materials.
- Salut, benestar i felicitat.
- Situació financera i pobresa energètica.
- Xarxes socials, participació comunitària i activació social, i usos del temps.

Recerca etnogràfica

Activitat 4.1: Investigació etnogràfica en profunditat amb 40 llars que reben SMI

Objectiu: Comprendre en profunditat:

- Com viuen les persones en els barris? Què experimenten com a oportunitats, béns i també barreres i desafiaments en les seves vides?
- Quines són les experiències de desigualtat i pobresa de les persones i quines són les seves narratives al respecte?
- Com entenen i viuen B-MINCOME?
- Com experimenten i s'involucren a B-MINCOME

Com? Observació i entrevistes repetides.

Activitat 4.2: Investigació etnogràfica amb 200 persones en les comunitats:

Objectius:

- Característiques, valors i dinàmiques de la comunitat.
- Percepcions i relacions de comunitat amb el SMI
- Canvis en las dinàmiques de la comunitat amb la introducció de SMI.
- Canvi en els nivells d'aïllament social, integració social i participació.

THE
YOUNG
FOUNDATION

PUTTING PEOPLE
AT THE HEART OF
SOCIAL CHANGE

Principals característiques de la implementació del SMI per a l'avaluació

Per tal que l'avaluació funcioni, són essencials els següents components:

- **Grup de tractament i grup de control:** es necessiten dos grups similars, un que rebi el SMI i l'altre no, per poder comparar els resultats de les famílies que el reben amb les que no.
- **Aleatorització:** Del conjunt de famílies elegibles, 1.000 famílies seleccionades a l'atzar per rebre l'SMI (grup tractament). La resta de famílies elegibles continuaran com fins ara (grup control).
- **Enquestes i accés a dades administratives:** per a estudiar els efectes del SMI es necessiten dades de les famílies beneficiàries i de les que no han estat escollides. Les dades s'obtindran a partir de registres administratius i d'un qüestionari que es passarà a l'inici, meitat i final de la prova pilot.

Agents implicats en l'avaluació

Ivàlua: Lidera l'avaluació i coordina als altres agents avaluadors. Dissenya la mostra i el grup de control. Coordina els qüestionaris de les enquestes. Amb col·laboració de la UPF i Universitat d'Utrecht. En estudi avaluació paneuropea

IGOP: Avalua l'impacte de les polítiques comunitàries. Emfasi en la generació de capital social. Impacte sobre teixit comunitari

ICTA: Avaluació del benestar subjectiu

Young Foundation: Recerca Etnogràfica

ASPB: Impacte sobre la salut (amb dades mèdiques i farmacèutiques AQuAS i IDIAP-Jordi Gol)

Novact: Avaluació REC, amb la col·laboració **ESCI-UPF** (multiplicador local)

Barcelona Activa i CEB: Avaluació plans d'ocupació i formació

Departament de Gestió de Sistemes d'Informació ADS: Explotació registres administratius propis i aliens (amb interoperabilitat AOC)

Consell Assessor del SMI (polítics, administracions i acadèmics): retiment de comptes

Calendari

Agost 2017: selecció llars potencials beneficiàries i enviament cartes invitació

Setembre 2017: sessions informatives i recollida de sol·licituds

Octubre 2017: primer cribatge sobre sol·licituds

Novembre 2017: sorteig estratificat (renda, tipus de llar) i primera enquesta abans de comunicar resultats

Desembre 2017: Inici projecte, configuració grup de control

Gener 2018: Inici polítiques actives

Desembre 2018: Segona enquesta

Març 2019: Resultats segona enquesta

Novembre 2019: Tercera enquesta i finalització projecte

Desembre 2019: primers resultats provisionals

Març 2019: resultats finals

Extensions en estudi

- avaluació a llarg termini (2021-2022)
- avaluació a altres agents participants
- avaluació global
- TFG, TFM, tesis doctorals, treballs de curs, assessorament a d'altres experiments en curs o en preparació, formació, conferències, seminaris

B-Mincome+

- extensió temporal del projecte a les mateixes famílies (totes, en part)
- SMI decreixent
- ampliació a noves famílies si van abandonant el programa les inicials
- gestió de les expectatives

Taula: Habitatge i Privació

	Bmincome	ECV BCN	ECV BCN Pobres	ESS	ESS Pobres
Habitatge					
Habitatge de propietat	27.38	65.17	55.71	25.44	19.88
Habitatges de lloguer	57.72	31.20	29.87	63.83	67.54
Habitatge cedit	4.69	3.63	14.42	5.31	5.82
Okupas				1.49	1.61
Privació					
Taxa de privació material	93.45	26.1	55	87.43	92.95
Taxa de privació material severa	68.98	12.61	31.09	83.3	89.24
Habitatge amb problemes de goteres/humitats	45.32	5.75	10.66	36.66	39.02
Disposa de telèfon	98.72	99.01	99	93.95	93.16
Disposa de tv	96.08	94.49	96.9	95.03	94.29
Disposa de ordinador personal	34.56	80.82	72.99	98.76	98.69
Disposa de rentadora	95.03	99.93	99.19	41.64	40.33
Disposa d'automòbil	29.89	53.19	35.85	14.82	12.23
Es pot permetre anar de vacances	9.55	69.86	35.09	10.56	7.05
Es pot permetre un àpat de carn	65.82	98.17	93.52	63.78	59.88
Pot fer front a una despesa inesperada	5.67	65.8	35.11	8.72	4.29
Pot mantenir l'habitatge a una temperatura adequada	39.32	91.23	81.36	47.7	43.88
Impagaments hipoteca	61.94	1.14	1.92	29.99	33.69
Impagaments lloguer	80.48	2.76	9.27	34.98	39.26
Disposa de connexió a internet	60.12	74.08	60.7	43.4	41.77
Mal estat de salut del referent	51.51	30.95	41.96	63.43	63.69
Risc de pobresa	94.35	13.57	100	82.6	100

Nota: totes les variables en percentatge

Pregunta	Mitjana	Desviació típica
Disposició personal per ajudar a altres persones, especialment aquelles amb més necessitat	4,4	0,9
La majoria dels/les veïns/es d'aquest barri és gent en la es pot confiar	2,7	1,3
La majoria dels/les veïns/es que conec és gent en la que es pot confiar	3,3	1,3
Consideració dels veïns coneguts segons si són solidaris i es pot comptar amb ells quan hi ha problemes	3,2	1,4
Opinió entorn a la solidaritat entre veïns en cas de problema	2,7	1,5
Valoració de la diversitat al barri	3,9	1,3

Font: Enquesta PPC

En síntesi, les preguntes relatives a les relacions interveïnals en els barris de residència de les persones enquestades ens mostren, en primer lloc, l'existència d'una bona disposició personal a ajudar a les altres persones i d'un elevat grau de confiança en les persones més properes; en segon lloc, però, aquesta confiança social disminueix significativament quan es tracta de valorar la solidaritat de persones desconegudes; a això cal afegir-hi, en darrer lloc, la insatisfacció expressada entre les persones nascudes a Catalunya i a la resta d'Espanya respecte la diversitat cultural, un aspecte que va en detriment de les relacions de reciprocitat en els barris. Un dels objectius importants de la dinamització comunitària que persegueix la PPC hauria de ser, per tant, el foment de les relacions de coneixença, confiança i reciprocitat més enllà dels àmbits de proximitat de les persones, particularment entre col·lectius d'orígens nacionals diferents.

The burden of poor health – Camila's story

Camila is 53 years old and has lived with her partner Narciso (55) in Besòs-Maresme for eight years. They like living in the area as there are a lot of shops, services, transport connections and parks nearby. Camila and Narciso also feel that there is good harmony between people of different ethnicities and cultures in Besòs-Maresme.

However, Camila and Narciso do have a concern: drugs. They see drugs are being sold in their neighbourhood and do not like to take their dog to the park because of the syringes littered on the floor. Parents they know do not like taking their children to the park for the same reason. They have reported the issue to local police but feel nothing is being done about it.

Both Camila and Narciso have illnesses meaning they cannot work. In the past two months, Camila has had several operations; she is on dialysis and waiting for a kidney transplant. She also has chronic pain. Sometimes it hurts so much she cannot move. According to the local government Camila is '74% disabled' which determines the amount of support she can receive. Narciso suffers from severe depression, and multiple, chronic physical health problems. He is reliant on medical equipment to help his breathing. Camila talks about the difficulty of both of their illnesses and that *'when one of us is fine the other one is not fine'*.

While the couple have a pension, Camila and Narciso owe seven months' rent and struggle to make the repayments along with their other household expenses. The stress of being in debt makes Camila anxious: *"you know the anxiety I have at night that I can't sleep because I owe the rent... and it's a lot of money"*. The couple does not receive monthly benefits but get support for cleaning and caring for 3.5 hours a week. They also received a small grant for refurbishing their bathroom to make it more accessible for Narciso and on occasion they have received food vouchers. Camila and Narciso applied for the B-MINCOME funds but were unsuccessful. They think B-MINCOME will be a positive contribution to the lives of people in their area and to the neighbourhood more broadly; *"this could give life to that person and that person would give life to the neighbourhood"*.

Els resultats del rec en els tres primers mesos de circulació

27 de setembre a 8 de gener

488 persones usuàries

27% home

72% dona

36% 31-40 anys
 32% 41-50 anys

28% primària 43% secundària
 13% sense estudis 11% universitaris

40% sense feina 22% tasques llar

OPERACIONS

total money in
 207.186 recs

total money out
 82.677 recs

recirculació

total: 12.764 recs

augmenta un 74% durant el tercer mes

Transaccions P2P

Massa monetària

COMERÇOS

increment del volum de vendes en recs

nova clientela gràcies al rec

